מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את המספר הגיבור ואת שני מישורי הזמן בסיפור
- לזהות רמזים מטרימים, ניגודים, דימויים וסמלים
- להבין איך האמצעים הספרותיים בונים את ההפתעה והרגש

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנת האמצעים הספרותיים

1. ב – הנער שהתבגר ומביט לאחור
2. ב – כי הוא רואה הכל רק מנקודת המבט שלו
3. ב – הגילוי המפתיע שמשנה את הבנת הסיפור
4. א – עושר מול עוני
5. ב – שיער וצמה בצבע זהב

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – המספר הוא גיבור הסיפור ורואה הכל מנקודת מבטו שלו
2. נכון – יש זמן שבו קרו הדברים וזמן שבו המבוגר מספר עליהם
3. לא נכון – הכינוי מבטא הערצה גדולה כלפי החבר
4. נכון – כך מתאר המספר את הזיכרון מהצחוק המשותף
5. לא נכון – לחבר אין שם, הוא נקרא רק 'החבר' לאורך כל הסיפור

חלק ג' – התאימו מושג לדוגמה

1 – ב (כינוי שמבטא הערצה כלפי החבר)
2 – ה (סמל שמחבר בין החבר לאמו)
3 – ד (ניגוד בין עולם הנער לעולם המשרתת)
4 – א (דימוי לצחוק טהור בזיכרון)
5 – ג (מפנה ופואנטה בסיפור)

חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

1. דמות
2. סיפר
3. פואנטה
4. רב-מלאך
5. שם

חלק ה' – סדרו לפי סדר ההתרחשות בסיפור

1. המספר מתאר את ההערצה שלו לחבר ומכנה אותו 'רב-מלאך'
2. מופיעים רמזים מטרימים כמו הצמה הזהובה והבית שאיש לא ראה
3. מתרחש המפנה - מתגלה שהמשרתת היא אמו של החבר
4. הסיפור מסתיים בסיום פתוח, בלי לדעת מה עלה בגורל החבר

חלק ו' – הבעה וכתיבה

1. הדימוי מראה שמאחורי היופי וההערצה מסתתרים כאב וקושי, מה שמוסיף עצב והבנה עמוקה יותר לדמות החבר

כרטיס יציאה – מה לחפש

- המספר הוא דמות בסיפור שרואה הכל מנקודת מבטו, לכן התמונה חלקית
- דוגמאות: הצמה הזהובה (רמז), גילוי שהמשרתת היא האם (מפנה)
- הזהב בשיער - מרמז על הקשר המשפחתי הסמוי בין הדמויות

טיפים להפעלה:

- אפשר לקרוא קטעים נבחרים מהסיפור לפני התרגול כדי לרענן את הזיכרון
- מומלץ לבצע קריאה שנייה בכיתה ולבקש מהתלמידים לאתר רמזים מטרימים בעצמם
- ניתן לדלג על הפריטים המסומנים לגרסה מותאמת לתלמידים מתקשים

דף תרגול: אמצעים ספרותיים בסיפור החבר

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בסיפור 'החבר' מאת אלזה מורנטה הסופרת משתמשת באמצעים ספרותיים רבים כדי להכין את הקורא למפנה ולהעצים את הרגש. בדף זה נתרגל זיהוי של אמצעים אלה.

1 חלק א' – הבנת האמצעים הספרותיים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי מספר את הסיפור 'החבר'?

(א) מורה בבית הספר (ב) הנער שהתבגר ומביט לאחור (ג) המשרתת (ד) החבר עצמו

2. למה התמונה שמספר המספר נחשבת סובייקטיבית?

(א) כי הוא כותב ביומן (ב) כי הוא רואה הכל רק מנקודת המבט שלו (ג) כי הוא משקר במכוון (ד) כי הוא מספר כל יודע

3. מהי 'פואנטה'?

(א) תיאור טבע בסיפור (ב) הגילוי המפתיע שמשנה את הבנת הסיפור (ג) שם הדמות הראשית (ד) סוג של חרוז בשיר

4. איזה ניגוד מופיע בסיפור?

(א) עושר מול עוני (ב) קיץ מול חורף (ג) ים מול הר (ד) חתול מול כלב

5. מה הסמל שמחבר בין החבר לאמו?

(א) צמה כחולה (ב) שיער וצמה בצבע זהב (ג) טבעת זהב (ד) ספר אדום

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המספר בסיפור הוא דמות חיצונית שרואה הכל מבחוץ.	☐	☐
2	בסיפור יש שני מישורי זמן - זמן ההתרחשות וזמן הסיפור.	☐	☐
3	הכינוי 'רב־מלאך' מבטא בוז כלפי החבר.	☐	☐
4	הדימוי 'כמו מים שנשארו צלולים' מתאר צחוק טהור בזיכרון.	☐	☐
5	לחבר יש שם פרטי שמוזכר לאורך כל הסיפור.	☐	☐

3 חלק ג' – התאימו מושג לדוגמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. רב־מלאך	____	**א.** דימוי לצחוק טהור בזיכרון

2. שיער וצמה בזהב	___	**ב.** כינוי שמבטא הערצה כלפי החבר
3. עושר מול עוני	___	**ג.** מפנה ופואנטה בסיפור
4. כמו מים שנשארו צלולים	___	**ד.** ניגוד בין עולם הנער לעולם המשרתת
5. גילוי שהמשרתת היא האם	___	**ה.** סמל שמחבר בין החבר לאמו

4 חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. המספר בסיפור הוא גם _____ בעלילה, ולכן התמונה שהוא מציג סובייקטיבית.

2. זמן ה_____ הוא הזמן שבו המספר הבוגר מביט לאחור ומתחרט.

3. הגילוי שהמשרתת היא אמו של החבר נקרא _____ .

4. הכינוי ' _____ ' מבטא את ההערצה העצומה של הנער כלפי החבר.

5. בסיפור אין לחבר _____ , הוא מכונה רק 'החבר'.

5 חלק ה' – סדרו לפי סדר ההתרחשות בסיפור

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	הסיפור מסתיים בסיום פתוח, בלי לדעת מה עלה בגורל החבר
☐	המספר מתאר את ההערצה שלו לחבר ומכנה אותו 'רב-מלאך'
☐	מופיעים רמזים מטרימים כמו הצמה הזהובה והבית שאיש לא ראה
☐	מתרחש המפנה - מתגלה שהמשרתת היא אמו של החבר

6 חלק ו' – הבעה וכתיבה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם איך הדימוי 'חיוך של ילד מוכה' מוסיף רגש לתיאור החבר

כרטיס יציאה

מהו מספר גיבור ומה המשמעות של נקודת מבט סובייקטיבית?

תנו דוגמה אחת לרמז מטרים ולמפנה בסיפור

מה הסמל שמחבר בין החבר לאמו, ולמה הוא חשוב?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀